

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 434/2011-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 4. októbra 2011 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. F. V., P., zastúpeného advokátom JUDr. K. V., P., pre namietané porušenie základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva podľa čl. 13 Dohovoru o právach osôb so zdravotným postihnutím uznesením Krajského súdu v Prešove sp. zn. 7 Co 59/2011 z 11. júla 2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. F. V. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 1. augusta 2011 doručená sťažnosť Ing. F. V., P. (ďalej len „sťažovateľ“), pre namietané porušenie základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva podľa čl. 13 Dohovoru o právach osôb so zdravotným

postihnutím uznesením Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 7 Co 59/2011 z 11. júla 2011.

Z podania a jeho príloh vyplynulo, že sťažovateľ sa návrhom podaným na Okresnom súde Prešov (ďalej len „okresný súd“) z 9. augusta 2001 domáhal náhrady straty zárobku voči žalovaným.

Okresný súd uznesením sp. zn. 13 C 222/2001 z 12. apríla 2011 nepriznal účastníkom náhradu trov konania. Proti tomuto uzneseniu podal sťažovateľ odvolanie. Krajský súd uznesením sp. zn. 7 Co/59/2011 z 11. júla 2011 potvrdil uznesenie vo výroku o trovách konania účastníkov.

Sťažovateľ ďalej uvádza:

«... že krajský súd porušil zákon, keď pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov konania, nepostupoval v súlade so zákonom, a to konkrétne podľa ust. § 142 ods. 3 O. s. p., podľa ktorého, cit.: „Aj keď mal účastník vo veci úspech len čiastočný, môže mu súd priznať plnú náhradu trov konania, ak mal neúspech v pomerne nepatrnej časti alebo ak rozhodnutie o výške plnenia závislého od znaleckého posudku alebo od úvahy súdu.“ Citované ustanovenie nepripúšťa žiadny extenzívny výklad, ktorý by pri určení plnenia znaleckým posudkom, dával možnosť súdu, aby to bolo na jeho nezávislom rozhodnutí, tzn. ako je to v tomto prípade pri dodatočnom posúdení, že vypracovanie znaleckého posudku nebolo vôbec potrebné (vypracovanie znaleckého posudku nariadil výlučne súd s konštatovaním i Krajským súdom v Prešove vo svojom uznesení 7 Co/59/2011 zo dňa 11. 07. 2011)...

8.3. Podľa sťažovateľa, takýmto voluntaristickým a nezákonným rozhodnutím, krajský súd porušil jeho základné práva a slobody nielen pre odmietnutie aplikácie podľa § 142 ods. 3 O. s. p., ale i hrubé porušenie povinnosti súdu zákonne konať či už podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd uvedených v ústavnom zákone č. 23/91 Zb.»

Vzhľadom na uvedené sťažovateľ žiada, aby ústavný súd uznesením prijal jeho sťažnosť na ďalšie konanie a vo veci jeho sťažnosti takto rozhodol:

„1. Základné právo Ing. F. V. podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako i podľa čl. 13 Dohovoru č. 317/2010 Z. z. výrokom uznesenia Krajského súdu v Prešove sp. zn. 7 Co/59/2011 z 11. 07. 2011 o náhrade trov konania, bolo porušené.

2. Uznesenie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 7 Co/59/2011 z 11. 07. 2011 o náhrade trov konania zrušuje a vec vracia Krajskému súdu v Prešove na ďalšie konanie a rozhodnutie.

3. Krajský súd v Prešove je povinný uhradiť Ing. F. V. trovy právneho zastúpenia v sume 306,34 € (slovom tristošesťeuro a tridsaťštyricentov) na účet jeho právneho zástupcu, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Skúma pritom tak všeobecné, ako aj osobitné náležitosti návrhu (sťažnosti) podľa ustanovenia § 49 až § 56 zákona o ústavnom súde vrátane okolností, ktoré by mohli byť dôvodom na jeho odmietnutie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom,

neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Za zjavne neopodstatnenú možno považovať aj takú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (III. ÚS 175/03).

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 47 ods. 3 ústavy všetci účastníci sú si v konaní podľa odseku 2 rovní.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru má každý právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podľa čl. 13 ods. 1 Dohovoru o právach osôb so zdravotným postihnutím zmluvné strany zabezpečia osobám so zdravotným postihnutím účinný prístup k spravodlivosti na rovnakom základe s ostatnými, a to aj poskytnutím procesných a veku primeraných úprav s cieľom uľahčiť im účinné plnenie ich úlohy priamych a nepriamych účastníkov vrátane úlohy svedkov, vo všetkých súdnych konaniach, a to aj vo fáze vyšetrovania a predbežného konania.

Podľa § 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku účastníkovi, ktorý mal vo veci plný úspech, súd prizná náhradu trov potrebných na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva proti účastníkovi, ktorý vo veci úspech nemal.

Rozhodovanie o náhrade trov konania je súčasťou súdneho konania, a preto všeobecný súd pri poskytovaní súdnej ochrany podľa čl. 46 ods. 1 ústavy môže postupom, ktorý nie je v súlade so zákonom (čl. 46 ods. 4 a čl. 51 ods. 1 ústavy), porušiť základné právo účastníka konania na súdnu ochranu (obdobne II. ÚS 56/05).

Obsahom práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je *ratione materiae* aj právo na rozhodnutie o trovách konania, resp. o náhrade trov konania v súlade so zákonom (Robins c. Spojené kráľovstvo, sťažnosť č. 22410/93, Reports 1997-V). Právo na súdnu ochranu a v jeho rámci náhrady trov súdneho konania sa možno domáhať len spôsobom a v medziach zákona, ktorý upravuje podmienky na jej priznanie (čl. 51 ods. 1 ústavy).

Ústavný súd posudzuje problematiku náhrady trov konania zásadne iba v ojedinelých prípadoch a k zrušeniu napadnutého rozhodnutia o náhrade trov konania pristupuje len za celkom výnimočných okolností (IV. ÚS 248/08, IV. ÚS 182/09). Ústavný súd môže zasiahnuť do rozhodnutí všeobecných súdov o trovách konania iba za predpokladu, že by rozhodnutím všeobecného súdu došlo k procesnému excesu, ktorý by zakladal zjavný rozpor s princípmi spravodlivého súdneho konania.

Ústavný súd vzhľadom na svoju doterajšiu judikatúru považuje za potrebné pripomenúť, že nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak

z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00).

Podstatou sťažnosti je tvrdenie, že krajský súd v odvolacom konaní pri rozhodovaní o otázke náhrady trov prvostupňového konania postupoval v rozpore so zákonom, keď aplikoval namiesto ustanovenia § 142 ods. 3 ustanovenie § 142 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku.

Krajský súd takýto postup odôvodnil takto:

„Len na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia je potrebné poukázať na skutočnosť, podľa ktorej predmetom konania bol nárok žalobcu na náhradu škody uplatnenej z titulu náhrady za stratu na zárobku. Pri rozhodovaní o tomto nároku sa vychádzalo z pravdepodobného zárobku žalobcu stanoveného konajúcim súdom po porovnaní s inými zárobkami dosahovanými zamestnancami vykonávajúcimi rovnakú alebo podobnú prácu na území SR. Pokiaľ ide o výšku invalidného dôchodku priznaného žalobcovi, táto vyplýva z existujúcich rozhodnutí o priznaní invalidného dôchodku. Čo sa týka výšky valorizácie zisteného pravdepodobného zárobku a úrazovej renty, pri jej určení sa vychádza z príslušných právnych predpisov. Výpočet náhrady za stratu na zárobku nie je daný úvahou súdu a nezávisí ani od znaleckého dokazovania, nakoľko sa opiera o konkrétne právne normy, ktoré súd a znalec musia rešpektovať. Matematický výpočet tohto nároku urobený prostredníctvom znaleckého dokazovania neznamena, aby pri rozhodovaní o trovách konania sa malo vychádzať z ust. § 142 ods. 3 O. s. p.

Keďže spôsob zistenia výšky nároku uplatneného z titulu náhrady za stratu na zárobku nezávisí od znaleckého posudku, súd prvého stupňa správne postupoval, ak pri rozhodovaní o trovách vychádzal z ust. § 142 ods. 2 O. s. p., podľa ktorého ak mal účastník vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadny z účastníkov nemá na náhradu trov právo.

Odvolací súd preto postupom vyplývajúcim z ust. § 219 O. s. p. napadnuté uznesenie vo výroku o trovách konania účastníkov ako vecne správne potvrdil.“

Z ustanovenia § 142 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku vyplývajú tri špeciálne skutkové podstaty, v prípade ktorých musí byť posúdenie náhrady trov konania u účastníka, ktorý mal vo veci iba čiastočný úspech, odlišné od všeobecného pravidla vyplývajúceho z § 142 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku. Ide o prípady, ak (a) mal účastník neúspech v pomerne nepatrnej časti, (b) rozhodnutie o výške plnenia záviselo od znaleckého posudku, (c) rozhodnutie o výške plnenia záviselo od úvahy súdu.

Sťažovateľ tvrdí, že v danom prípade výška plnenia závisela od znaleckého posudku. Odvolací súd otázku či výška plnenia bola určená na základe znaleckého dokazovania, riešil už uznesením sp. zn. 7 Co 104/2010 z 29. decembra 2010, v ktorom uviedol:

„V danom prípade predmetom konania bol nárok žalobcu na náhradu škody uplatnenej z titulu náhrady za stratu zárobku. Pri rozhodovaní o tomto nároku sa vychádzalo u pravdepodobného zárobku žalobcu stanoveného konajúcim súdom po porovnaní s inými zárobkami dosahovanými zamestnancami vykonávajúcimi rovnakú alebo podobnú prácu na území Slovenskej republiky. Znalecké dokazovanie bolo nariadené iba vo vzťahu k valorizácii takto zisteného pravdepodobného zárobku. Výška valorizácie vyplýva z príslušných právnych predpisov a nie je závislá od znaleckého posudku alebo od úvahy súdu.“

Z rozsudku krajského súdu vyplýva, že podľa jeho názoru výška plnenia nezávisela od znaleckého dokazovania. Podľa názoru ústavného súdu sťažovateľom uplatňovaný nárok vo veci samej v konaní pred všeobecnými súdmi je takej povahy, že jeho výšku všeobecný súd mohol ustáliť aj bez znaleckého dokazovania na základe príslušných právnych predpisov.

Preto, pokiaľ za uvedenej situácie posúdil krajský súd otázku náhrady trov prvostupňového konania v zmysle § 142 ods. 2, a nie podľa § 142 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku, nepostupoval v rozpore so zákonom. Je totiž nesporné, že sťažovateľ bol v súdnom konaní úspešný iba čiastočne. Jeho prípad preto spĺňal podmienky stanovené v hypotéze procesnej normy obsiahnutej v § 142 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku.

Citované ustanovenie priznáva konajúcemu súdu v prípade čiastočného úspechu účastníka konania právo úvahy o spôsobe rozhodnutia o trovách konania. Úvaha je obmedzená dvoma variantmi. Buď súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, alebo žiadnemu z účastníkov konania neprizná právo na náhradu trov. Využitie jednej z uvedených dvoch možností musí byť všeobecným súdom riadne odôvodnené a v takom prípade môže do predmetnej úvahy ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by výsledok úvahy bol výrazom svojvôle všeobecného súdu. V posudzovanom prípade ústavný súd takéto skutočnosti už pri predbežnom prerokovaní predloženej sťažnosti vylúčil.

Ústavný súd tak nezistil pri predbežnom prerokovaní predloženej sťažnosti žiadne skutočnosti nasvedčujúce priamej súvislosti medzi rozhodnutím krajského súdu a sťažovateľom označenými základnými právami, a preto jeho sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. októbra 2011